

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 2.

V Postojni, 10. januarija 1905.

Leto I.

Klerikalci proti „Notranjcu“.

Od mnogo strani nam prihajajo poročila, da letajo kaplani na Notranjskem od hiše do hiše, da svarijo ljudi, naj nečitajo „Notranjca“, če ga pa naroče, da so pa kar pogubljeni! Menda nam očitajo, da bi mi radi spravili ljudstvo ob vero. Že v kali bi nas radi uničili. Naš odgovor na te napade je lahek: Notranjce prosimo, da naj list čitajo, potem naj pa sodijo, ali smo res taki škodljivci, kot nas popisujejo kaplani. Ta ni možak, kdor se sam ne prepriča, če mu je to lahko mogoče, ali je resnično tisto, kar mu je drugi pripovedoval, in naj je ta tudi duhovnik. Mi se sodbe ne bojimo.

Ko pa so nam duhovniki kar brez povoda napovedali boj, se nam zdi na mestu povedati, kako mislimo nastopati napram njim. Ne poznamo pametnega človeka, ki bi si pustil hoditi po svojem telesu, ki bi se dal krivično napadati, pri tem pa molčal. Značajan človek si ne pusti jemati časti, ne da bi se branil in naj bo ta, ki mu jo jemlje in ga napada, tudi duhovnik. Kakor hitro se duhovnik spusti v politiko, pa naj bo to v cerkvi ali izven nje, ni za nas drugega kot politik. Odgovarjali mu bomo, kakor vsakemu drugemu. Duhovniki sicer vpijejo, da napada vero, kdor nje napada, da s tem škoduje veri. Dejali smo že, da kdor nas napada, temu bomo tudi odgovorili. Mi strogo ločimo vero od duhovnika. Ako pa je to res, da se škoduje veri, če se v javnem življenju pove kakšno bridko, pa resnično duhovnikom, potem bi bilo naravno, da duhovniki nastopajo tako, da ne bodo napadali, da nas tedaj ne izzivajo. Varujejo se naj, da ne zlorabijo vere v politične namene. Kaj bi rekli, če bi n. pr. učitelj v šoli dejal otroku: če berete „Domoljuba“ in „Slovenca“, dobite same slabe rede, ali če bi sodnik dejal obtožencu: „če voliš z nami, pa te ne obsodim?“ Ravno tista je, če duhovnik v spovednici govori o političnih stvareh. Kaj bi rekli, če bi učitelj v šoli napadel svoje politične nasprotnike? Ali bi stariši ne rekli popravici, da v tako šolo otrok več ne pošljejo? S prižnice dol pa naj bi

smel duhovnik agitirati za svojo stranko? Kakor bi se ugled šole in sodišča takoj znižal, če bi nastopala učitelj in sodnik tako, kot hočejo nastopati duhovniki na prižnici in v spovednici, tako je tudi odgovor lahek na vprašanje: kdo škoduje veri bolj, kot tisti duhovnik, ki jo zlorablja v politične namene. — Če pa duhovnik agitira izven cerkve, mu tega seveda ne branimo, če mu njegov stan dopušča toliko časa, a za nas je tak mož politik, in ni se nam treba prav nič ozirati na to, da je blagoslovljen.

Tudi način, kako duhovniki delajo proti „Notranjcu“, je značilen zanje. Oni ne vprašajo, kaj je v listu, ampak samo, ali ga je izdala njihova stranka ali ne. Ker ga niso izdali klerikalci, pa kar po njem! Notranjci naj ne bero ničesar drugega kot to, kar jim narekujejo duhovniki, naj nikar ne slišijo drugega glasu. Mi mislimo, da pameten človek brez škode lahko čita, kar hoče, pa bo brž spoznal, kdo misli pošteno in dobro svetuje. Če se duhovniki „Notranjca“ boje, ne pomeni to nič drugega, kot da imajo slabo vest. To pa nas le krepi, da bomo na korist napredku naše Notranjske nastopali brez ozirov za resnico.

Politične vesti.

Novo ministerstvo. Zadnje dni meseca grudna je padlo ministerstvo Körber-jevo. Ne ve se pravzaprav, kdo je zadal Körberju zadnji sunek. Svojega smotra — doseči spravo med Čehi in Nemci in odpraviti obstrukcijo iz državnega zbora — ni dosegel. Državni proračun za novo poluletje se je zopet moral uveljaviti s pomočjo § 14. V tem položaju pa je bil Körber že več let. Zato je bil odstop Körberjev nenaden. Nakrat se je začulo, da je Körber — bolan. To pa ve vsakdo, da politiki postanejo bolni in grejo na letovišča vselej, kedar treba zakriti kakšno politično nepriliko. Bržkone je Körberja izpodnesla njegova nepriljubljenost v krogih visokega plemstva in vojaštva tkzv. „kamarile“. — Körberjev naslednik je baron Gauč. Bil je sicer že

dvakrat naučni minister in kratek čas tudi ministerski predsednik, vendar ima to „srečo“, da se ni nobeni stranki hudo zameril. V Avstriji vozijo najboljše taki ljudje, ki niso še nikomur nič hudega, pa tudi nič dobrega storili. Svoje delo je začel s tem, da vabi vodje vseh strank, poizveduje njih želje in pritožbe. O teh pogovorih se v javnosti do zdaj ni zvedelo več, kot da hoče Gauč vladati na vsak način z državnim zborom, torej skušati uvesti spet redne razmere v parlamentu. Ravnotako je delal pred 5 leti njegov prednik Körber, pa brez uspeha. Kaj novega bržkone novi minister ne bo iznašel. Dobra stran premembe ministerstva bo morda edino v tem, da bodo stranke pripustile, da zboruje parlament nekaj časa brez obstrukcije. Obravnavale se bodo najnujnejše zadeve tkzv. „državne potrebe“, to so začasni proračun in dovoljenje rekrutov za l. 1905. pa tudi podpore za kraje, poškodovane po ujmah in drugih nezgodah. Potem bo moral Gauč z barvo na dan, pokazati svoje stališče do zahtev, ki jih imajo narodi. Do takrat bržkone preneha obstrukcija. — Slovenci morajo napram novemu ministerstvu odločno ponoviti vse svoje zahteve in ne smejo dopustiti, da bi se reševala vprašanja Čehov, Italijanov, Nemcev, naša pa odrinila v ozadje.

Ogrski državni zbor je kralj Franc Josip razpustil s prestolnim nagovorom dne 4. t. m. v Budimpešti. Ministerski predsednik Tisza je spoznal, da ima v dosedanji poslanski zbornici preveč nasprotnikov, ki bodo mogli z uspešno obstrukcijo prekrižati vse njegove namene. Volitve v državni zbor se prično že 25. t. m.,

prihodnji mesec bo že zboroval novi državni zbor. Umevno je, da napenjajo stranke vse sile, da pomnože svoje mandate. Ker so v opoziciji združene stranke, ki si drugače strastno nasprotujejo, so se dogovorile, da druga proti drugi ne postavijo kandidatov. Vladna stranka pokazuje na to, kaj so Ogri dosegli pod njenim vodstvom najbolj za to, da postane armada na Ogerskem madjarska: ker ni dovolj madjarskih častnikov, se ustanove nove madjarske vojaške šole, iz katerih naj izidejo častniki čisto madjarskega mišljenja. Ogerska deželna bramba — kraljeva honved — dobi tudi topničarstvo. Honved ima zdaj že pehoto in konjico, ko dobi artilerijo, bodo imeli Madjari popolno samostojno armado „za vse slučaje“. Vse kaže, da bodo korakoma dosegli Ogri vse, kar zahtevajo v armadi. Grof Tisza si prilašča te zasluge za svojo stranko. Razloček med Tiszo in Košutovci je samo ta, da hočejo ti popolno neodvisnost Ogerske takoj, Tisza pa hoče to doseči stopnjema in pušča Avstriji kri polagoma. Cesar se Madjarom ne more ustavljati, Tiszi mora vse dovoliti, kar zahteva, ker je le ta njegova jedina opora na Ogerskem; Tiszo pa bi Košutovci takoj uničili, če ne pride vsak hip z novimi pridobitvami za madjarsko stvar. Tako Ogri izsilijo vse, kar hočejo, mi pa, ki smo pohlevne duše in branimo cesarja in Avstrijo z nekim navdušenjem, ki smo se leta 1848. bojevali proti ogerskim upornikom — pa ne dobimo ničesar.

Gibanje za ustavo na Ruskem. V času, ko požira vojna v Vshodni Aziji velikanske svote ruskega

Listek.

† Ivan Nepomuk Resman.

V četrtek, dne 5. prosinca, je umrl v Ljubljani Ivan Nepomuk Resman, postajenačelnik južne železnice, pesnik in pisatelj. Pokojnik je bil rojen leta 1848. na Otoku pri Mošnjah na Gorenjskem. Kot uradnika so ga preganjali in prestavljali iz kraja v kraj, ker je bil toliko odločen, da je kot iskren narodnjak narodnjaštvo nevstrašeno kazal tudi v dejanju. Služboval je pri nas v Borovnici, v Sv. Petru na Krasu, na Rakeku, v Divači, v Trstu in v Nabrežini. Med Notranjci je njegovo ime še danes tako popularno, kot malokatero drugo. Saj pa je bil on že pred 30 leti duša narodnega življenja na Notranjskem. Pred 23 leti ga dobimo v odboru za Jurčičevo slavnost v Logatcu, ki je donesla Jurčičevi ustanovi 2000 K čistega prispevka. V odboru za Miroslava Vilharja spomenik je bil od začetka kot tajnik neumorno delaven. Tudi ni bilo tabora, shoda ali večje narodne veselice, da bi v prejšnjih letih ranjki Resman ne sodeloval. Za svoje narodne ideale je našel sicer v zavedni Notranjski ugodna tla. Zato se je zanjo pri vsaki priliki potegoval z vnemo in lahko rečemo,

čutil se je in smatral za Notranjca, če tudi je bil po rodu Gorenjec. Njegova neustrašena živahnost pa ni bila všeč vladi in ta je zahtevala od južne železnice, da se Resmana ne sme več poslati v Primorje. In res so ga najpreje poslali na Tirolsko, pozneje pa je prišel v Zalog, kjer je pred dvema leti šel v pokoj. Resman ni bil le delaven kot ljudski tribun, marveč je tudi pesnil in pisal v leposlovnih in političnih listih, navadno pod imenom Dorán. Pred nekaj leti je zbral svoje pesmi v posebni knjižici, naslovljeni „Moja deca“. Pokojni je bil do zadnjega časa zdrav in krepak. Pred osmimi dnevi je kar naenkrat opešal in kratko nato umrl. Nikdo ne bi tega tako naglo pričakoval, čeprav je Resman že v lanski decemberski številki „Ljubljanskega Zvona“ napisal sledečo labodnico:

Smrt.

Prečuden duh mi plove tod . . .
ta kraj — mrtvaški duh poji —
Ti smrt —? Pokaj se skrivaš v kot,
kaj skrivaj se obraz reži . . .?

Oj, nisem ne plašljivec jaz,
le stopi bliže mi s kosó . . .
in če potekel moj je čas —
pokosi trudno to glavó . . .

denarja, ko mora ruski narod pošiljati najboljše sinove daleč od domovine v boj, in zadene na ta način skoro vsako rusko rodbino nesreča, je začel ruski narod zopet premišljevati o tem, ali ni nenaravno in človeškemu razumu naravnost nasprotno, da se njega samega, ki doprinese tolike žrtve, prav nič ne vpraša — narod hoče zase pravico, da sam tudi odloča o svoji usodi. Na Ruskem ima car neomejeno oblast, sam narekuje zakone, po katerih naj žive državljani, določa davke, ki jih imajo plačati in odloča, za kaj se jih naj porabi. Na Ruskem nimajo ustave (konstitucije) t. j. zakonov, ki določajo, koliko ima pri tem govoriti narod. Tam ni državnega zbora, kot pri nas, kjer narodi po svojih zastopnikih-poslancih sklepajo zase zakone. Med tem ko ima zakonodajalno oblast pri nas cesar skupno z državnim zborom, je ruski car neomejen samodržec. Če bi bili car in njegovi uradniki vsi izvrstni in ljudstvu prijazni ljudje, ne morejo izpaziti vseh nedostatkov, ki tlačijo ljudstvo tako, kot jih vidi ljudstvo samo. Uradniki-„činovniki“ pa so na Ruskem brez javnega nadzorstva, saj ni javnih zastopov, kjer bi se njih delovanje moglo grajati, časopisje pa tam nima svobode, zato zlorablja grdo svojo oblast. Ruski narod činovnika smrtno sovraži. Rusi zahtevajo ustavo, da si volijo poslance, ki bodo varni pred činovniki lahko grajali njihova nasilstva, ki bodo sklepali narodovim potrebam primerne zakone; Rusi zahtevajo tudi svobodo tiska. Skoro vsak dan je slišati, da so kje pobili kakega visokega činovnika. Na ta način hočejo druge ostrašiti, da naj vladajo milo in pošteno. Za ustavo se najbolj

Papir.

Kakor znano izdelujejo papir v posebnih tvornicah, ki jih imenujemo papirnice. Potreba papirja je dandanes tako velikanska, da ga mora izdelovati na tisoče papirnic na vsem svetu. Samo v Avstriji je sedaj nad 140 papirnic z blizu 250 stroji za izdelovanje papirja. — Izdeluje se papir največ iz cunj, ki se najprej po kakovosti razbero, potem razsekajo, očistijo in izkuhajo, ter naposled v posebnih strojih raztrgajo na tenka vlakna. Iz teh se napravi nekako testo, ki gre v veliki stroj med celo vrsto valjarjev. V prvem delu stroja se papirno testo na posebnih sitih razdeli v enakomerno plast; čim hitreje se valjarji vrte, tem tanjša je plast in tem tanjši tudi papir. V drugem delu se testo toliko stisne, da se nekoliko sprime ter voda odcedi; v tretjem delu se mokra plast še dobro stisne, da dobi debelino dotičnega papirja, ki se hoče izdelati. V četrtem delu se papir suši, v petem lika, v šestem pa obrezava. V sedmem delu stroja se slednjič papirni trak navija na posebni valjar. Tak trak je $\frac{1}{2}$ —3 metre širok in navadno 8000 metrov dolg. Jeden sam stroj lahko napravi v uri 3000 m tankega ali 1200—1800 m debelejšega papirja, tako da se izdela v 24 urah lahko do 100 meterskih centov papirja.

oglašajo danes „zemstva“, to so nekaki okrajni zastopi izbrani iz kmetov, meščanov in plemenitašev, ki se imajo posvetovati o čisto gospodarskih stvareh svojega okraja. Političnih pravic nimajo. Vsa zemstva so se skupno obrnila na carja, naj da Rusiji ustavo, predsednik moskovskega zemstva knez Trubeckoj je carju odkrito pisal, da grozi revolucija, ako se car ne uda. Na sv. Nikolaja dan je car razglasil, da treba izboljšati kmetom gospodarsko stanje, nihče pa temu ne zaupa, dokler bode izboljševanje v rokah činovnikov, ne pa zaupnikov ljudstva. Ker car do zdaj ni ugodil željam „zemstev“, so le-ta začela štrajkati; v nekaterih so vsi zastopniki odstopili, druga pa so izjavila, da več ne zborujejo. Nemiri so sedaj na Ruskem vsakdajna stvar. Car ali bolje rečeno: njegova činovniška okolica se bo morala udati in dati Rusom ustavo in svobodo tiska, če ne, bo narod vstal sam in zdrobil svoje spono.

Rusko-japonska vojna.

Port Artur — padel.

Kar se je zdelo še pred štirinajstimi dnevi nemogoče, to se je zgodilo: mogočne portarturske trdnjave na daljnem vzhodu ni več! Na novega leta dan se je po hrabrem najstmesnem upor upor slednjič udala Japoncem. Videlo se je o tej priliki, kako skrbno so zakrivali junaški branilci Port Arturja svoj slabi položaj zunanjemu svetu. Niti Japonci sami niso pričakovali, da se bo trdnjava tako naglo udala. Dne 30. decembra so sicer zavzeli Japonci trdnjavo Erlunšan in dan pozneje trdnjavi Sunšušan in H, a kljub temu so mislili japonski generali, da se bo Port Artur držal še nekaj tednov; kajti še 23 drugih trdnjav je branilo mesto. — Vzroke, zakaj se je udal general Steselj, treba drugje iskati. Že dolgo časa namreč je pomanjkovalo streljiva za topove, in vojaki so odgovarjali na grmenje japonskih topov le s streljanjem pušk, kar pa seveda ni imelo nobenega uspeha. Kako brezupno se je branila trdnjava, je videti že iz tega, ker so se skušali vojaki braniti celo s tem, da so metali kamenje na japonske naskakovalce! — In kaki so bili ti vojaki! Bledi, onemogli od težke službe v utrdbah, lačni, mnogi že po večkrat ranjeni so izvrševali ti junaki svojo težko nalogo. Začetkom obleganja je imela trdnjava 35.000 branilcev, zadnje dni jih je bilo za službo zmožnih le še kakih 6000. Vse druge je pobrala ali smrt v okopih, ali pa so hiral za svojimi ranami po bolnišnicah. Pa tudi tem niso prizanašale japonske granate. A celo vojaki, ki so opravljali službo, niso bili zdravi. Mnogi so bili od grozne bolezni beri-beri napol oslepel, med drugimi pa je divjala kužna bolezen skorbut. Regimenti so bili skoro brez častnikov — general Steselj sam je bil ranjen — bati se je bilo, da Japonci prav v kratkem vdero v mesto in se prične grozno klanje po mestnih ulicah! Ko pa je padel naj-

hrabrejši general Kontradenko, kaj je mogel tedaj Steselj družega storiti, kakor se udati. In tako se je zgodilo, kar je bilo neizogibno.

Silvestrovo noč so grmeli japonski topovi z obnovljeno močjo in so napravili Rusom še veliko škode. Tedaj je sklical Steselj na našega novega leta jutro svoje generale na posvetovanje ter jim povedal, da ima tajno zapoved od carja, da naj se uda s trdnjavo, ako bi izprevidel, da je daljna branitev brezuspešna. Ta trenutek je sedaj tu — je dejal — trdnjava je v tako slabem stanju, da ni verjetno, da bi se mogli izstradani in onemogli vojaki še dalj časa braniti. — Bil je pretresljiv prizor! Vsem so igrale solze v očeh, a nihče se ni upal ustavljati. Sklenilo se je tedaj, da se trdnjava uda, prej pa da se razstrelijo vse utrdbe in se potope vse še porabne ladje, admiralu Virenu pa se je dovolilo, da poskusi s štirimi torpedovkami predreti japonsko blokado in ubežati. Ko je bilo vse to končano, je odjezdil dne 1. januarja o mraku ruski častnik z belo zastavo naznanjat, da se misli Steselj posvetovati radi predaje.

Res so se sešli ruski in japonski generali na posvetovanje — Steselj sam se radi bolezni ni mogel pogajanj udeleževati — in drugi dan ob 10. uri zvečer se je podpisala kapitulacijska pogodba. Rusi so morali izročiti Port Artur z vsemi utrdbami in vsem orožjem; ruski vojaki bodo odpeljani v japonsko ujetništvo in le častnikom se je dovolilo, da se smejo vrniti domov, če dajo častno besedo, da se v tej vojni ne bodo več bojevali proti Japoncem.

Tak je bil tedaj konec Port Arturja. Ves svet občuduje njegove junaške branitelje, ko so se borili prav do zadnjega. Seveda je veselje, ki vlada na Japonskem nad padcem Port Arturja, velikansko.

Posledice padca Port Arturja so za Ruse res usodepolne. Pred desetimi leti so zasedli po kitajsko-japonski vojni to trdnjavo, da bi od ondot razširjali svoj trgovski in politični upliv po vzhodni Aziji. Danes je ves ta trud brezuspešen. — Japonska vojska, ki je oblegala Port Artur, je sedaj prosta in gotovo je, da je odide vsaj polovica na pomoč japonski armadi v Mandžurijo. — Res je sicer, da so Rusi storili vse, da zmanjšajo pomen port-arturske izgube. Japonci bodo dobili v roke ta kup razvalin in dosti jih bo stalo časa in denarja, predno bo trdnjava zopet v istem stanju, kakor je bila pred začetkom vojne.

Za baltiško brodovje je padec Port Arturja velika izguba. Prej je imel admiral Roždestvenski nalogo, priti s svojimi ladjami Port Arturju na pomoč — sedaj je to nemogoče. Rusko brodovje čaka sedaj ob vzhodni Afriki pri otoku Madagaskarju daljnjih ukazov. Najbrž bo moralo sedaj napraviti velik ovinek, da pride do Vladivostoka. Vsekakor pa so v Rusiji izprevideli, da se to brodovje samo ne bo moglo meriti z japonskim in zato se je sklenilo, da se v najkrajšem času oboroži tretje brodovje, ki pojde Roždestvenskemu na pomoč.

Položaj na bojišču v vzhodni Mandžuriji je neizpremenjen. Hudi mraz zadržuje večje vojne operacije; vrše se le semtertja manjše praske med prednjimi stražami — a pred mesecem marcem ni pričakovati večje bitke. Obe vojski sta sedaj približno enako močni in ni upati, da bi mogla ena drugo popolnoma poraziti. Japonski nadpoveljnik, maršal Oyama bo sicer dobil od Port Arturja kakih 50.000 mož, a tudi Rusi ne bodo počivali. Vojni svet v Peterburgu je sklenil te dni, da pošlje na bojišče v najkrajšem času še 200.000 mož, da pomnože Kuropatkinovo armado.

Novice.

Že ob prvi številki našega lista so se pojavili nasprotniki. Dolžnost vsakega zavednega Notranjca je, da radi tega s podvojeno silo podpirajo domače glasilo. Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

† Ivan Žnideršič, trgovec, gostilničar in posestnik v Matenji Vasi pri Postojni je umrl na Silvestrov dan v 55 letni starosti v ljubljanski bolnici in bil po železnici prepeljan do Prestranka, od koder so ga prenesli na pokopališče pri Sv. Ivanu. — Žalujoči narodni rodbini naše iskreno sožalje!

Okrožnim zdravnikom v Vipavi imenovan je g. dr. Pavel Kanc, do sedaj sekundarij v deželni bolnici v Ljubljani.

„Domoljub“ ne mara za naš list, četudi nismo ničesar prizadeli niti njemu, niti komu drugemu. S tem, da njemu ne ugajamo, pravi, da je dano stališče proti nam vsakemu poštenemu Notranjcu. Čudno! Notranjci so se prve številke „Notranjca“ jako razveselili! Veliko jih je dejalo, da bodo pustili „Domoljuba“, ker ni v njem za Notranjce ničesar zanimivega. To smo Notranjci že zdavnaj vedeli in ravno to nas je dovedlo do tega, da smo začeli izdajati svoj list! — Ej „Domoljubček“ ne bo nič! Notranjec je prevdaren, prebrisan, samostojen človek, ki zna kmalu ločiti dobro seme od ljuke! In ne bo ga s časom, ki bi ne imel toliko soli v glavi, da bi ne uvidel — ako bo primerjal „Domoljuba“ z „Notranjcem! — da je „Domoljub“ pisan k večjem za neumne Tirolce, ki pridejo k pameti šele s 40 letom, ne pa za naše ljudi. „Domoljub“ le zabavljaj! Dobro blago se samo hvali!

Okrajna učiteljska konferencija za logaški okraj se vrši meseca julija v Dol. Logatcu.

Narodni kolek in gostilne. Znano je, da se je pri nas uvedel narodni kolek po 2 vin., katerega naj bi zavedni Slovenci pri vsaki priliki kupovali in s tem podpirali družbo sv. Cirila in Metoda, ki vzdržuje slovenske šole na Primorskem, Koroškem, Štajerskem in drugod, kjer nam država, dežela ali občina noče dati slovenskih šol. Ta mali dar naj bi se prilepljal na pisma in nobene veselice bi ne smelo biti brez kolekovanih vstopnic! V Ljubljani so začeli sedaj kolek

na čisto nov način uporabljati. Na zahtevo stalnih gostov Zupanove gostilne na Starem trgu mora gostilničar gostu, ki izpije tri četrt vina, dati en narodni kolek, ki se takoj raztrga. To ni napačna uvedba ne za gostilničarja in ne za družbo sv. Cirila in Metoda.

Bivši ravnatelj trboveljskega premogokopa g. R. Drasch, se je naselil stalno v Vipavi.

Nova tiskarna. Kakor znano, so kupili tiskarno rajnega R. Šeber-ja klerikalci. Sedaj je dobil njegov brat gosp. Šeber v Postojni dovoljenje za akcidenčno tiskarno.

Pomnožitev armade na italijanski meji. Avstro-Ogerska je sicer z Italijo zaveznica, vendar je znano, da hoče Italija vzeti Avstriji Južno Tirolsko in italijansko Primorje in da se hoče na Balkanu polastiti istih krajev, ki bi jih rada zasedla Avstrija. Da razmerje med Avstrijo in Italijo ni dobro, kaže pomnožitev vojske na Primorskem in Tirolskem. Vojaštvo v Trstu in Gorici se pomnoži, na novo pridejo vojaki v Tolmin in Tržič na Goriškem, Trdnjave na Predelu in pri Bovcu dobe več posadke. Tukaj tudi zabeležimo vest, da namerava vojaška oblast preložiti dopolnilno poveljstvo 97. polka iz Trsta v Postojno in tu nastaniti en batalijon tega polka.

Nova postaja južne železnice. Dne 25. t. m. se vrši politični obhod s pogajanji za razlastitev, da se ustanovi postaja Verd med Borovnico in Logatcem.

Lovski blagor je imel na Silvestrov dan na Jos. Deklevovem lovu „Ježovcu“ g. Ivan Kolar iz Postojne. Ustrelil je namreč izredno lepega enoletnega jelena (špičaka) ki je tehtal izčiščen 91 kg. V isti gonji bili so še trije drugi, baje 2 košuti in en starejši jelen, ki niso prišli na strel. Letošnjo jesen so tudi knez Windischgrätzovi logarji v sosednem revirju ustrelili 2 košuti in enega jelena. Nahaja pa se baje še kakih 15 jelenov in košut v postojnsko-planinskih gozdih, ki bodo tudi še v bodoče, kakor do sedaj, delali škodo našemu kmetu.

Potreba zdravstvenega zastopa za vipavsko okrožje znaša 4863 K 37 h katera se krije a) v kat. obč. Vipava z 11% in b) v vseh ostalih kat. občinah z 10% zdravstveno doklado.

Pasja steklina se je pojavila v c. kr. dvorni žrebčarni v Prestranku. Prvi je postal sumljiv pes-jazbičar, ki je brez vsakega povoda vgriznil gospo Finger. Pes je v nekaterih dneh poginil, konstatovalo se je uradnim potom steklina, gospa pa se je odpeljala v Pasteurjev zavod na Dunaj. Drugi psi so bili v kontumacu in pod strogim nadzorstvom zaprti. Sedaj se je pojavila tudi pri drugih pséh sumljivost. Dokazalo se je tudi, da so prišli že iz začetka psi v dotiko s prašiči. Včeraj so pokončali vsled tega na dvorci 12 psov, 6 prašičev in 1 mačko, ki so bili vsi sumljivi ali pa so se na njih že pojavila znamenja stekline. Upamo, da steklina ne bo imela za gospo Finger nobenih nevarnih posledic.

Grozna burja je razsajala na novega leta večer in drugi dan po Notranjskem. V Postojni je na več

krajih potrgala električne žice. Vsled neznosnega mraza ni bilo mogoče poškodovati isti dan popraviti, zato je bil trg eno noč brez električne luči in tudi vodovodne črpalnice niso mogle delati. — Pri Trnovem je burja prevrnila 12 vagonov tovornega vlaka. Sprevodnik Fr. Valher je bil telesno težko poškodovan. Enaki slučaji so se primerili na reški progi v pretečenih letih že dvakrat. Enkrat je pri Mali Bukovici burja prevrnila z ljudmi napolnjene vagone „mešanca“, drugič pa 16 vagonov tovornega vlaka. Med Razdrtem in Vipavo je bil promet popolnoma ustavljen in pošta je le z največjo težavo in le za silo vzdrževala zvezo. — Na Vipavskem je povzročila burja več neprimlik in nezgod. Na cesti med Vipavo in Št. Vidom je prevrnila in razbila tri vozove. Isti dan in na isti cesti je loputnila nekega postopača iz Gorenjske, ki je bil izpuščen iz vipavskega zapora in se napotil peš proti Postojni, v cestni jarek, kjer je obležal z zlomljeno nogo.

Ogenj v Logatcu. V soboto na Silvestrovo proti večeru je začela goreti „gmajna“ nad logaško postajo. Vsled hudega vetra je bil cel gozd v nevarnosti. Posrečilo se je pogasiti ogenj.

Požar je nastal dne 2. t. m. v Hrastju pri Št. Petru na Krasu vsled tega, ker je pala iskra z lokomotive na kup starih železniških pragov. Vsled burje je objel ogenj tudi signalno hišico št. 767 tako, da so dve osebi v njej komaj rešili. Zgoreli so pragi, neki svinjak s prešičem ter več kokošij. Škode je okrog 300 K.

Dveletna vojaška služba se gotovo uvede v naši državi. Seveda bomo čakali morda še 10 let, ker gre pri nas vse počasi. Ako bodo vojaki služili mesto 3 le 2 leti, bo treba celo vojaštvo preustrojiti. Vojaški krogi namreč nočejo, da se stalna armada za $\frac{1}{3}$ pomanjša. Zato nameravajo ustanoviti nove vojaške polke in $\frac{1}{3}$ več mladeničev potrditi v vojake, tako da bo število stalne vojske potem isto. Seveda se vpraša, če bodo narodi s tem zadovoljni, saj se breme ne bi olajšalo mnogo.

Koliko zasluži prostak? Navaden vojak dobiva na dan 12 vin., kar znaša v treh letih 130 K 20 vin. Od tega plača vsak teden za tobak 16 vin., kar znaša 29 K 20 vin. Poleg tega si mora kupiti limano platno, voščilo za čevlje, vazelin za orožje, črnilo za jermenja, gumbe, niti, šivanke itd., kar stoji s perilom vred tekom 3 let gotovo 100 K. — V treh letih dobi vojak 288 zavojčkov tobaka in 657 hlebov kruha.

Jugoslovanska vzajemnost. Bulgari, Hrvatje, Slovenci in Srbi tvorimo jugoslovanske narode. Že od nekdanj smo iskali med seboj stikov, a naše bratstvo, naša vzajemnost je obstajala večinoma le v navdušenih besedah. Letošnje poletje se je stvar zasukala malo drugače. Vršilo se je namreč kronanje srbskega kralja Petra I. Karadžorževića. Oči celega Slovanstva so bile tedaj obrnjene k srbski stolici; saj je tamkaj zakraljeval moder Slovan, ki si je znal tekom enega leta pridobiti ugled pri vseh evropskih državah, v srcih svojega naroda pa ljubezen. Jugoslovan, kralj Peter I. je tedaj

položil temelj jugoslovanski vzajemnosti, ko je združil srbsko slavnost kronanja s kulturno slavnostjo vseh Jugoslovancev. Njemu se imamo zahvaliti, da se je vršil prvi shod jugoslovanskih zdravnikov, da se je priredil prvi shod jugoslovanskih dijakov in da se je otvorila prva jugoslovanska umetniška razstava v Belemgradu. Letos so se prvič združeni Jugoslovanci med seboj spoznavali, prvič zasejali nekaj dobrega semena za skupno slogo in napredek. Modri kralj Peter I. pa je bil oni mož, ki nam je pokazal, kakšne poti nam je kreniti, da pridemo Jugoslovanci do boljše bodočnosti.

V Švici upelje občina Bellinzoni brezplačno pokopavanje za vse domačine. — Občinsko zastopstvo v Daru je brez debate sklenilo, da se dajo vsim učencem ljudskih šol brezplačno knjige in druge šolske potrebščine.

Prosveta.

Slovensko vseučilišče. Slovenci se že desetletja potegujemo zato, da bi nam dala država svoje visoke šole, kakoršne že imajo drugi kulturni narodi. Sedaj postaja to vprašanje pereče. Ustanovitev italijanskega vseučilišča se ne da več odlašati. A Italijansko vseučiliško vprašanje se ne sme rešiti brez slovenskega. Ali oboje ali pa nobenega. Inomoško vprašanje je velika zadrega za vse prizadete činitelje. Jugoslovanski poslanci naj to zadrego izrabljajo, in sicer brezobzirno do skrajnosti. Trenutek je ugoden. Slovenski narod pričakuje, da njegovi zastopniki to priložnost tudi porabijo in nastopijo z vso odločnostjo. Prva naša zahteva mora biti: Slovensko vseučilišče.

Ljudska predavanja v Št. Vidu pri Vipavi. Fer. akad. društvo „Prosveta“ priredi v Št. Vidu ciklus treh predavanj: „Iz šembijske zgodovine“. Prvo predavanje se je vršilo 8. prosinca v prostorih gostilne „Rudolf“, o tržnih dnevih v Šembidu. Udeležilo se ga je okrog 250 ljudi in sicer skoro izključno kmečki možje. Vsi so bili jako zadovoljni. Druga predavanja se vrše, in sicer 13. t. m. ob pol štirih popoldne v gostilni „Rudolf“ predavanje: „Zgodovina cerkve šembijske fare, šole in tožb zaradi Nanosa.“ 22. t. m. pa: „Običaji in narodne šega starih Vipavcev.“ Predaval bo stud. phil. Ciril Premrl.

Najnaprednejša čitalnica. Splošno je opazovati, da ni v naših čitalnicah nič več pravega življenja. Pravijo: preživele so se. In res, ona bralna društva, ki so ostala svojim prvotnim načelom zvesta, so zastala. Moderne čitalnice bolj in bolj uvidevajo svojo nalogo v tem, da oddajajo svoje knjižnice in čitalnice ljudstvu na razpolago in da upeljavajo poljudna predavanja. Najnaprednejša čitalnica na Notranjskem je brez dvoma Zagorska. Že leta 1902. je na občnem zboru sklenila izposojevati vsakemu občanu društvene knjige brezplačno. Tudi poljudna predavanja je že večkrat priredila. Naj bi vstrajala, druge čitalnice pa jo posnemale!

„Rokovnjače“ je uprizorilo dne 6. januarja v Logatcu pri „Kramarju“ akademično ferijalno društvo „Prosveta“. V otvoritvenem nagovoru je predsednik „Prosvete“ izrazil željo, naj bi v vsakem oziru napredna občina Logatec storila potrebne korake, da v doglednem času dobi svojo občinsko ljudsko knjižnico. Igralci so bili deloma dijaki, deloma pa domače gospice ter domači fantje. Igralo se je vseskozi dobro, nekateri prizori pa so bili naravnost izborni. Mnogoštevilno občinstvo je navdušeno ploskalo. Med premori in po igri so svirali domači tamburaši društva „Sloge“, ki so zopet izpričali, koliko se da napraviti iz Notranjcev, če se z vnemo lotijo kake stvari. Po predstavi se je vršila šaljiva pošta, nato pa se je razvil zelo živahen ples; kadriljo je plesalo nad 20 parov. — Občna sodba je bila, da tako lepega večera že dolgo ni bilo v Logatcu.

Akademija se imenuje ljudsko izobraževalno društvo s sedežem v Ljubljani, ki hoče delovati za izobrazbo po celem Slovenskem. Na Notranjskem je dosedaj priredila „Akademija“ več poljudnih predavanj v Idriji. Lansko leto so gospodje, ki so sedaj zbrani okoli „Akademije“ prirejali predavanja v Logatcu in Zagorju.

Slovensko časopisje. Najstarejši sedaj izhajajoči list je „Učiteljski Tovariš“. Letos je začel s 45. letom izhajati kot tednik. Tržaška „Edinost“ je obhajala te dni 30letnico svojega obstanka. Nov tednik je začel izhajati v Kamniku na Gorenjskem z imenom „Naš List“. Pravi, da bode širil prosveto med najširše sloje in se odločno potegoval za korist slovenskega naroda. Kdo stoji za listom nam še ni znano. List bode imel tudi mesečno prilogo: „Slovenska gospodinja“, ki je reklamni list tovarnarja Jebačina. Naročnina znaša 5 kron na leto.

Ljudska univerza v Ljubljani. V zadnji seji pretečenega leta je stavil v občinskem svetu ljubljanskem dr. K. Triller predlog, da naj bi se ustanovila v Ljubljani knjižnica in čitalnica, v katero bi lahko brezplačno ali pa proti malenkostni odškodnini zahajali vsi meščani brez razlike stanu. Taki zavodi se namreč drugod že dolgo ustanavljajo poleg ljudskih šol kot takozvane ljudske univerze. V Ameriki je bilo že leta 1885. nad 5000 ljudskih knjižnic in čitalnic, danes pa imajo v drugih državah že vse one občine, ki so v resnici napredne, ali že knjižnice, ali pa vsaj namen jih ustanoviti. Na Srbskem je pod kraljem Petrom bil izdan celo zakon, po katerem imajo snovati občine poleg šol tudi knjižnice. Pri nas smo še daleč od zadaj. Idrijska občina je menda prva na Kranjskem, ki je sklenila stvar upeljati. Notranjci se veselimo dr. Trillerjevega predloga za ustanovitev velike centralne knjižnice v Ljubljani. Upamo, da se bode posrečilo naprednim elementom v ljubljanskem občinskem svetu v kratkem zamoriti nasprotujoče nazadnjaške pojave in razjasniti pomen knjižnic tudi srednješolskim ravnateljem! Ljubljana se smatra za duševno središče Slovencev. Šele z ljudsko javno knjižnico in čitalnico bi Ljubljana v

veliko večji meri postalo to, kar hoče biti. Danes nimamo deželani prav veliko od njenega duševnega središča. Ako bi pa lahko sleherni deželan dobival iz Ljubljane za male novce na posodo knjige, kakoršne bi si želel, bi bilo vse kaj drugega. Danes mora na deželi tudi izobraženec polagoma popolno zamreti, ako mu izredna sredstva ne dovoljujejo kupovati novodobnih knjig. Ljubljana bodi v resnici napredna in daj Slovencem ljudsko univerzo!

Koliko izda mesto Berolin za svoje šole. Leta 1903. so iznašali stroški za berolinske občinske šole 15,726.456 mark. Ti stroški so narasli iz prejšnjega leta za 634.858 mark. Mestna šolska deputacija je imela v nadzorstvu in upravi 272 šolskih zavodov, nadalje pa še nadzorstvo nad 57 zasebnimi šolami. Na 265 berolinskih občinskih šolah je delovalo 265 ravnateljev, 2747 učiteljev, 1618 učiteljic, skupaj 4630 znanstveno izobraženih učnih moči, vrhu tega pa še 310 strokovnih učiteljic. Skupno se je poučevalo 218.798 otrok — razun učencev višjih zavodov — brezplačno na stroške mesta Berolina.

Narodno gospodarstvo.

Mlekarska zadruga na Prestranku prične delovati dne 16. t. m.

Tovarna za ilirske testenine, sloveče tvrdke Žnideršič & Valenčič, katero je v Ilirski Bistrici uničil lansko leto požar, začne letos zopet delovati. Nova zgradba bo veliko večja kot popreje, tudi stroji bodo docela prenovljeni. S tem dobimo Slovenci podjetje, ki bo brezdvoma najmodernejše in največje na našem jugu.

Notranjska na sadni razstavi v Radovljici. Na tej prvi izrecno slovenski sadni razstavi se je naša Notranjska posebno odlikovala. Notranjskemu sadju se je vse čudilo na radovljiški razstavi, ker se ni pričakovalo, da se v naši že skoro kraški pokrajini prideluje tako lepo sadje in da se notranjski sadjerejci tudi brigajo za prava pomologična imena svojega sadja. Zaradi tega tudi zaslužen odlikovanje ni izostalo in so bili odlikovani, in sicer: s častno diplomom v krasni umetniški izpeljavi, kot I. darilom gg.: Adolf Mulley, župan v Dol. Logatcu, Ivan Tomšič, Vrhnika, Fran Tršar, Vrhnika, Fran Suhadolnik, Borovnica; s srebrno kolajno kot II. darilom gg.: Frančišek Arko, deželni poslanec, Postojna, Tomo Tollazzi, trgovec in posestnik, Logatec, pl. Premierstein, veleposestnik, Jeličin vrh pri Idriji; z bronasto kolajno kot III. darilom gg.: Anton Kastelic, posestnik, Dol. Logatec, Štefan Mahovne, posestnik, Žiri pri Idriji, Tomaž Železnik, Polhov Gradec.

Iz Studenega se nam piše, da je napravila burja ob novem letu na slamnatih strehah ondotnih poslopij ogromno škodo. Vsled tega je prosilo nad 40 hišnih posestnikov pri visoki c. kr. deželni vladi da bi se jim odpisal hišnorazredni davek za tekoče leto.

Parna žaga v Il. Bistrici. Gospod Samsa se pripravlja za zgradbo parne žage.

Kdo trpi? V soboto 25. decembra je poklicalo državno pravdnništvo na zatožno klop dva posestnika (enega iz Zakraja, enega iz Strmce). Obtožba jih dolži kot bivša načelnika bloškega konsumnega društva, da je pod njiju načelstvom zabredel v dolgove. Obravnava je dognala, da sta obtoženca bila, na prigovarjanje kaplana Jerneja Prijatelja, siloma izvoljena za načelnika. Kaplan je bil duša konsuma. On je vse delal in vodil, naročal je blago, meril kramo, pregledoval od enega odbornika narejen račun; kaplan je prva 3 leta vedno na občnem zboru le dobiček proglasil, dasi je bilo, kakor se je pozneje izkazalo, 3. leto že nad 1000 K izgube. Kar naenkrat pa se je po preteku 4. leta izkazalo 12.000 K. izgube. Največja nesreča za konsum je bil torej kaplan, ko je vse sam vodil in postopal tudi proti odborovim sklepom. Delal je s konsumom kot svinja z mehom. Tudi pogostitve je imel v njem. Ko se pa je splošno zaznalo, kako da je s tem konsumom, je bil kaplan prestavljen v Podkraj pri Vipavi. Sodni dvor kaplana ni hotel zapriseči, ker so mu priče večkrat v obraz povedale, da ne govori resnice. Oba obtoženca sta bila seveda oproščena krivde radi propalega konsuma. Vprašamo pa: Kako to, da išče državno pravdnništvo še vedno krivcev v zapeljanih kmetičih, dočim se kaplanom, ki tirajo ljudstvo narodno-gospodarsko v pogubo, ne skrivi lasu? Sedaj je zopet kaplan srečno odnesel pete, a kdo trpi polom? Domoljub! povej kdo trpi?

Iz Prestranka. Dne 26. pret. m. smo otvorili slovesno naše zadružno poslopje ob železniški postaji. Ljudstva iz sosednih vasij bilo je zbranega na stotine in je pazljivo poslušalo predavanje g. ravnatelja Pirca in potovalnega učitelja g. Legvarta. Mlekarski prostori so opremljeni z vso potrebno moderno opravo. V hiši je z vso udobnostjo oskrbljena restavracija, ki bo marsikateremu potniku osobito v zimskem času dobro služila, ona bo pa tudi primerna izletna točka za Postojnce in druge kraje v okolici. V poslopju je sedaj tudi občinska pisarna obsežne občine Slavinske. Ker je prestranska postaja oziroma zadružno poslopje skoraj v sredini občine, zato se bodo morda sedaj nehale opravičene pritožbe občanov, da je občinska pisarna za pretežno večino občanov preoddaljena.

Pot v Žilce k sv. Vidu. Zadnjič smo poročali, da čakajo naši kmetje že dolgo let nanjo. Izvedeli smo, da leži vsa stvar že dolgo pri deželnem odboru. Vsled obstrukcije pa je deželni odbor ne reši. Naša poslanca dr. Krek in Drobnič, ki sta vedela pred svojo volitvijo toliko povedati, kako treba kmetom pomagati, sta najbolj navdušeno obstruirala in pripomogla, da se je tudi ta cestna zadeva zopet zavlekla v kvar našemu ljudstvu!

Vipavski cestni odbor ima v oskrbi eno deželno in tri okrajne ceste v skupni dolgosti 30 kilometrov. Vzdrževanje teh cest za leto 1905. bo znašalo 5412 K. Primanjkljaj po 4000 K pokril se bode z 8% doklado.

Preložitev okrajne ceste od Knežaka do Zagorja, oziroma do Parij je nujno potrebna. V daljavi 6 km ni nič manj nego 10 strmih klancev, ki napravljajo tukajšnjemu živahnemu prometu velike ovire. Pričakujemo, da bode storil p. n. okrajni cestni odbor ilirsko-bistriški v tem oziru svojo dolžnost; obračamo se pa tudi do gg. deželnih poslancev, naj že enkrat nehajo z brezplodno obstrukcijo in naj se spomnijo, da ubogi kmet trpi in težko pričakuje olajšanja svojega trpljenja. Brez izdatne podpore je seveda preložitev te ceste nemogoča.

Za „Amerikance“. „Tržaški Lloyd“ piše, da se primorski kmet navadno po dva, trikrat izseli v Ameriko in da zasluži tam toliko denarja, da lahko potem doma mirno in brezbrizno gospodari. Od vseh, ki odidejo v Ameriko, se jih povrne 90 od 100, okoli 5 od 100 jih postrada in 5 od 100 se jih v trajno naseli v novi domovini. „V našem Primorju“ — pravi dalje — „ni človeka,“ ki ni bil v Ameriki ali kje drugje. Primorske posojilnice so vse polne amerikanskega denarja in deloma so zgrajene na novo lepe bele vasice. — Svoj čas spregovorimo tudi mi o notranjskih „Amerikancih“.

Zlata se je v Zadrugah državah leta 1903. pridobilo za 73,591.700 dol., srebra za 29,322.000 dol. Prva država za zlato je Colorado, ki je dobila za več kot 22½ milijona dolarjev zlata in za nad 7 milijonov dolarjev srebra. Na celi zemlji se je lansko leto pridobilo zlata v vrednosti 325,527.000 dolarjev in srebra za 92,039.600 dolarjev. Samo Avstralija prekosi Zvezne države v pridobivanju zlata, kajti ona je lani dobila te kovine v vrednosti za več kot 82 milijonov dolarjev. Mehika pa nas prekosi za srebro, ki ga je ona lani izkopala za več kot 38 milijonov dolarjev. Afrika je na tretjem mestu za zlato, z 69 milijoni dol.

Šušmarji in agitatorji proč od zadrugništva!

Bloški konzum, ki je bil pred kratkim pred kazensko sodnijo v Ljubljani, da Notranjcem ugodno priliko za razmišljanje zadrugne misli. Notranjsko bi danes lahko delili na kraje, kjer je zadrugna misel precej razvita in v kraje, kjer je ista še v povojih. K zadnjim bi prištevali one vasice, kjer nima ljudstvo za organizovano zadrugništvo sicer še nobene potrebe, vendar pa kaže v posameznih slučajih, da tiči v njem kal zadrugnega smisla. Take pojave bi imenovali, ako vidimo, da hite naši kmetiči ob pretečih nevihtah na polje, da rešijo, ne da bi vprašali komu, združenimi močmi, kar se da rešiti. Tak znak skupne zavednosti je, če se vaščani spravijo in zgrade sami skupne ceste, če prosijo občani za vodovod, pa v prošnji obljubijo, da hočejo sami izkopati jarek. Da! Sosedje žive večkrat stalno v medsebojni tesni zvezi, drugemu pomagajo na delu, posojujejo si orodje in tudi živino. In tako je bilo

povsod tam, kjer deluje morda danes že bujna zadruga. Lep vzgled splošnega napredka in zadrugnega razvoja nam je Logatec. Malone pred 20 leti je bila za oba Logatca samo ena šola, en razred. Danes je v obeh krajih osem razredov. Pred 15 leti je pokojni Tomaž Tollazzi, — ki je z dobrim in vzglednim gospodarstvom Logatčanom največ koristil — nosil po noči umetna gnojila v gozd, ker se je bal ljudij, ki so se mu po dnevi smejali. Logatčani so se svoj čas branili z vsemi štirimi vodovoda, danes ga ne morejo prehvaliti. Največji pojav napredka pa je mlekarna, ki donaša danes zadrugnikom 500 kron na dan. S tem splošnim napredkom se je mišljenje Logatčanov popolnoma izpremenilo. Danes imajo več zaupanja do znanosti, danes uvidevajo moč zadrugnega dela, s katerim se dajo doseči take stvari, ki bi jih posamezniki nikdar ne zmogli. Dobro in lepo jim je, da lahko vsak zase popolnoma samostojno gospodari, neodvisno napreduje, vsi skupaj pa imajo od skupne zadruge skupen dobiček. Tako polagoma napreduje Notranjska z zadrugništvom duševno in npravno. V zadrugah pa dobi Notranjec smisel za požrtvovalnost, smisel za skupnost. Ta smisel raste in mora zrasti do tega, da bo sleherni kmet brez izjeme član kake zadruge, kakor so brez izjeme vsi v občini bivajoči ljudje občani. V kmetski samopomoči je rešitev!

Ako smo govorili do sedaj kakšni so ideali dobrih zadrug, naj omenjamo bloški konzum, ki nam jasno govori, kakšne **ne smejo** biti naše organizacije. Ne da bi kaplan povedal ljudem, kaj je to: konzum, kakšne namene, in smisel ima — ga je zasnoval. Tudi se ni vprašal, ali so Bloke ugoden kraj zanj, ali so tod ljudje, ki bodo konzum dobro in vestno vodili. Kaplan je kratkomalo zasnoval na politični podlagi konzum, dejal, da bo že vse sam delal in vodil, ker se na to razume. Pregovoril je še dva jako ugledna posestnika, da sta sprejela načelnštvo, češ, da bo imel konzum ugled in kredit pri prebivalstvu. Konzum je začel delovati. Ljudje so mislili, da je v konzumu vse zastonj, ali da mora biti ceneje kot drugod. Usnje so baje v konzumu rezali kot lubje. Mežnar je hotel imeti „cvirn“ zastonj. Seveda je kaplan tudi konzum vodil, kakor se je njemu zljubilo. Brata je postavil za nekakega „komija“, ki je bil, kakor so priče pred sodnijo izpovedale, vedno vinjen od konzumnega vina in žganja. — Kakoršen začetek konzuma, kakoršni vodja tak konec! Po preteku štirih let je bilo 12.000 kron izgube.

Zadrugništvo je tedaj kakor britev. Lahko nam lepo pomaga, lahko pa se ž njo tudi strašno porežemo. Od brivca je veliko odvisno. Tudi na zadruge imajo organizatorji, torej osnovatelji in vodje veliko vpliva. Razume pa se, da mora biti oni, ki se takega dela loti, strokovnjak — torej ali sam gospodar, ali pa sam vsaj gospodarsko izučen. — Na Blokah tega ni bilo. Od kaplana ni bilo pričakovati, da bi bil izučen za trgovca ali konzumarja, ljudstvo

pa se za konsum itak ni več brigalo, kot za navadno prodajalno. Mislilo je, da je kaplanova prodajalna molzna kravica, ki daje mleko od sebe, ne potrebuje pa zato nobene hrane. Vsled popolnega pomanjkanja združne misli je torej poginil bloški klerikalni konzum. Kaplan pa je bil ona šiba, ki je provzročila, da bodo vsi združniki grdo tepeni. Ako bi klerikalci res delali za naše ljudstvo, bi sedaj morali imeti toliko poštenosti, da bi škodo povrnili našim ljudem, ki so bili — kakor se je pred sodnijo izkazalo — na led speljani od neizkušenega kaplana! — Mi smo odločni nasprotniki takega združništva, ki je nastalo le po političnih agitatorjih! V združni misli leži bodočnost Notranjske, a gojiti jo morajo drugi ljudje, in možje z drugim namenom kot pa je to hotel bloški kaplan in njegovi tovariši!

Novo sadjarstvo.

Amerikanec H. M. Stringfellow v Galvestonu Texas je spisal knjigo „Novo vrtnarstvo“, ki je izšla*) v nemškem prevodu po preteku šestih mesecev že v II. izdanju. Knjiga je zelo zanimiva. Ker se pa da iz nje z vspehom porabiti mnogo novosti tudi pri nas, štejem si v dolžnost, na njo opozoriti naše sadjarje.

Stringfellow ne pripravlja tal za saditev dreves, brezpotrebno je zanj skrbno oranje, globoko kopanje ali celo rigolovanje. To ne povzroča po njegovem le stroškov, ampak je celo škodljivo.

Drevesu, ki ga hoče presaditi, poreže vse korenine do 1 palca dolgoti; veje in krono pa popolnoma odstrani, a tudi deblo pusti le en čevelj nizko, zato, da ne rabi kola. Odrezati ga je treba seveda nad cepljenim mestom. S kakim kolom napravi v zemljo le toliko jamo, da zamore korenine skriti. Zemljo potepta okrog drevesa dobro in delo je končano. Gnoji le nad koreninami s kompostno zemljo, kar pospešuje rast in zviša rodovitnost. Daljne oskrbe drevo ne potrebuje. Trava okrog drevesa se pusti pokošena za gnoj na mestu. Korenine prodirajo — ako je tudi trd svet — navpično globoko v zemljo, ne da bi se širile preveč po površju.

Za visokodebelna drevesa poreže že prvo leto vse odrastke razven najlepšega in najkrepkejšega, katerega pusti za vejo vodnico.

Stringfellow piše dalje: Skušnja iz preteklosti nas uči, da je vzgoja dreves iz semena najboljša, jaz pa trdim, da je moja še boljša. Iz semena vzgojeno drevo napravi le eno v globino idočo srčno korenino, ono s kratko prirejenimi koreninami pa jih napravi več. Te prederejo celo 10 čevljev globoko v enem letu.

Na ta način pa Stringfellow ne presaja le mladih dreves ampak tudi starejša, odrasla drevesa.

Med drugim uči S. naj se nikdar ne jemlje cepiče od dreves katera ne rodijo ali pa slabo rodijo, ker se

lastnosti s cepičem prenesejo na cepljeno drevo. Priporoča tedaj jemati cepiče le od obilno rodečih dreves.

Jaz sem letos po njegovem načinu vsadil štiri jablane, ki sem jih dobil od kmetijske družbe. Akoravno v našem podnebjju od drugod drevje bogsigavedikako ne vspeva, in dasi je dotični svet tako slab, da tam po starem načinu vsajena drevesa nič kaj ne opomorejo, pognala so omenjena drevesa prav bujne odrastke. Na poganjkah se je prav poznalo, da je način saditve pravi, ker je bilo perje in les tako bujno sočno in zdravo.

Knjiga podaje še v marsičem mnogo zanimivega.

Poskušnjo S. metode lahko vsakdo napravi. Drevesu, katerega hoče vsaditi, porezati na $2\frac{1}{2}$ cm korenike, krouo pa popolnoma, usaditi drevo v plitvo jamo, pač lahko vsakdo zadene.

Anton Žnideršič.

Za kratek čas.

Ženska v cerkvi. Župnik je v pridigi župljanom razlagal evangelij, govoreč o onih dveh mladeničih, ki sta šla v Emavs. Zgodi se pa, da kmetico, gredečo v cerkev, srečata dva mesarja. Vprašata jo, ima li kaj telet na prodajo. Žena se vrne ž njima in ko proda teleta, pohiti zopet v cerkev k pridigi, katero pa že precej zamudi. Ravno ko stopi v cerkev, govori župnik o onih dveh svetopisemskih mladeničih ter vpraša: „Kdo sta bila ta dva?“ Žena odgovori: „Ej, dva mesarja sta bila, gospod župnik, ki sta šla teleta kupovat.“ — „Kaj,“ odgovori župnik, „mesarja, buča neumna! Učenca Kristusova sta bila.“

Dve slabi vinski lastnosti. Dva pijančka sedita v krčmi za mizo ter se razgovarjata o različnih stvareh. Slednjič pride govor tudi na vinsko kapljico. Drug drugemu jo hvalita ter razkladata njene dobre lastnosti; kako vender vsakemu dobro stori, kadar ga vliva v razsušeno grlo, da se mu malo odmoči. Slednjič pa enemu vender prideti na misel še dve slabi vinski lastnosti. Reče torej svojemu tovarišu: „Veš, dragi vinski bratec! Tudi dve slabosti ima vino; če vode vanj vliješ, ga zmešaš in pokvariš; če je pa ne, ono tebe zmeša in pokvari.“

Uganka: Kako daleč teče zajec v gozd?

Odgovor: Do sredi gozda, potem teče zopet iz njega!

Listnica uredništva.

»Notranjec« ima izhajati 10. in 24. vsacega meseca. Dopisnike prosimo, da nam blagovole poslati svoja poročila vsaj do 5. oziroma 19. vsacega meseca!

Zahvala.

Podpisano gasilno društvo zadolžilo se je o priliki društvene ustanovitve in naprave društvene oprave pri graščini Hasberški za K 1000. O priliki smrti presvitlega kneza Hugona Windischgrätz-a star. je sedanji knez Hugon Windischgrätz gasilnemu društvu odpustil ves ta dolg z obrestmi sedmih let, za kar se presvitlemu knezu tudi tem potom najiskreneje zahvaljuje

odbor gasilnega društva v Planini.

*) Knjiga »Der neue Gartenbau« von Stringfellow izšla je v založništvu Trawitsch & Sohn in Frankfurt a. O.

Zahvala.

Podpisana rodbina se zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za nebrojne izraze sočutja in tolažbe v boleznih in smrti nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Ivana Žnideršiča

iz Matenje vasi. Posebno se pa še zahvaljujemo častiti rodbini Iv. Skubetovi, tvrdki A. Krisper in E. Kavčič, za darovane vence, gg. E. Fingru in Kastnerju iz Prestranka, katera sta dobrohotno posodila konje in voz za prepeljavo rajnika, dalje vsem gospodom in damam, kateri so ranjkemu izkazali zadnjo čast.

Matenja vas, 4. januarja 1905.

Žalujoča rodbina Žnideršič.

Opr. št. C 2 5,

1.

Oklic.

Zoper Franceta Bergoč iz Klenika, kojega bivališče je neznano, se je podala pri c. kr. okrajni sodnji v Postojni po Janezu Povh iz Klenika tožba zaradi priposestovanja. Na podstavi tožbe določa se narok za ustno razpravo na

dan 24. prosinca 1905,

dopoludne ob 10. uri pri tej sodnji.

V obrambo pravic toženca se postavlja za skrbnika gospod Gustav Omahen, c. kr. notar v Postojni. Ta oskrbnik bo zastopal toženca v oznamenjeni pravni stvari na njegovo nevarnost in stroške, dokler se ali ne oglasi pri sodnji ali ne imenuje pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek II., dne 5. januarja 1905.

Opr. št. C 1/5,

1.

Oklic.

Zoper Janeza in Uršo Maslo iz Ostrožnega brda, bivališče je neznano, se je podala pri c. kr. okrajni sodnji v Postojni po Blažu Maslo iz Ostrožnega brda tožba zaradi priposestovanja. Na podstavi tožbe določa se narok za ustno razpravo na

dan 24. prosinca 1905,

dopoludne ob 9. uri pri tej sodnji.

V obrambo pravic tožencev se postavlja za skrbnika gospod Gustav Omahen, c. kr. notar v Postojni. Ta skrbnik bo zastopal toženca v oznamenjeni pravni stvari na njih nevarnost in stroške, dokler se ali ne oglasita pri sodnji ali ne imenujeta pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek II., dne 5. januarja 1905.

Prošnja.

Dragi Notranjci! Kakor je večini naših ožjih rojakov gotovo znano, je pogorela v nedeljo 20. nov. 1904. vas Tabor, ki stoji na enakega imena hribu v občini Zagorju. Ponesrečencem je zgorelo skoraj vse seno in poljski pridelki; kar pa je ostalo še po požaru, to je uničilo silno deževje, ki je nastalo 2 dni po ognju. Velik naliv je v trenutku premočil oboke in zidovja, ki so postala vsled tega popolnoma nerabna; voda pa je prišla tudi v hrame in pokončala tam deloma še ostali krompir. Vsled tega je nastala škoda precejšna in kakor je oblastveno cenjena znaša vsega vkup **K 28.479.—**, od zavarovalnin pa so prejeli skupno le **K 6.686.—**, primanjkuje torej **K 21.783.—** če hočejo težko prizadeti kmetje zopet pozidati svoje domove. Zato opravičeno prosimo: usmiliti se ubogih Taborcev in spomnite se jih s kakšnim darom, tudi najmanjšim, ki ga hočemo takoj oddati svojemu namenu. Vsako pošiljatev sprejema radovoljno županstvo in županijski urad v Zagorju na Pivki. Imena darovateljev se bodo priobčila tudi v »Notranjcu«.

Niže podpisani priporoča sl. občinstvu svojo povsem

higijenično opravljeno brivnico,

ter opravlja vsa dela iz las kakor: **kite, frisete, chignon, toupe** i. t. d.

Kite so na prodaj od 4 krone naprej.

Dalje slav. diletanskim društvom priporoča lasulje, in brade na posodo ter druge potrebščine v to stroko spadajoče na prodaj, kakor: mastix, šminke, tvarine za brade i. t. d.

Za dobro in trajno delo jamčim.

Slavnemu občinstvu v blagovoljo se priporoča

Franjo Tichy,

lasničar in brivec.

Postojna, št. 93. v Kraigher-jevi hiši.

Hotel Balkan, Trst

(Narodni Dom)

želi vsem svojim p. n. gostom

veselo novo leto

ter se istim, posebno pa Slovincem iz Notranjske in Krasa tem potom najsrčnejše zahvaljuje za mu izkazano zaupanje, s katerim so njega in ob enem tako važno podjetje »Narodni Dom« podpirali.

Fran in Ivana Dolničar.

Svetovnoznana

postojnska jama

odprta je vsaki dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljeno.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini **K 5.—** za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le **K 3.—** za osebo.

Pleskar, dekoracijski
in sobni slikar

Ivan Inocente

v Postojni

priporoča se slav. občinstvu za izvrševanje
raznih v njegovo stroko spadajočih del
po zmernih cenah ter točni in solidni
izvršitvi.

Osobito se priporoča za izdelovanje
firmских tabel in trgovskih napisov.

V zalogi ima tudi vedno veliko izber
raznih barv, firnežev, lakov, čopičev itd.
po nizkih cenah.

Za vsa izvršena dela se daje
jamstvo.

Shajališče Notranjcev v Ljubljani.

Restavrater

FR. REMIC

pri Novem Svetu v Ljubljani

priporoča

Notranjcem svojo obče pripoznano dobro
restavracijo.

Mrzla in topla jedila. ◇ Dobra domača vina in pivo.

Točna postrežba. ◇ Solidne cene.

Shajališče Notranjcev v Ljubljani.

T. TOLLAZZI

Dol. Logatec

trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno.

Zaloga železnine: lita železna posoda, žage, pile, verige, žebli, žice, železna in
pocinjena ploščevina, vlitli kotli, šine za kolesa, poljedeljsko orodje, vlitte peči itd.

Zaloga Portland- in Roman-cementa na debelo.

Trgovina s porcelanom in steklom: namizne posode, umivalne oprave,
namizne viseče in stenske svetilke.

Rum, cognac, namizna vina.

Razne rudninske vode, Rakocy, Emma-Quelle, Preblavska Radgonska in Rogaška.

Zaloga papirja, pisarniškega, šolskih zvezkov, svilnatega papirja, raznovrstnih razglednic itd.

Prodaja oljnatih in prstenih **barv**, firneža; laka čopičev, karbolineja, lepa
za mizarje.

**Trgovina s poljskim in vrtnim semenom in poljskimi pridelki. Raznovrstna
vina, kakor istrijsko, dolenjsko, dalmatinsko, štajersko in vipavsko na
debelo in drobno.**

Več sto ———
divjih kostanjev,
 visokodebelnato, krepko drevje
 za drevorede
 ——— ima poceni na prodaj ———
trško oskrbnništvo v Postojni.

Slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo

veliko zalogo raznovrstnih ur

kakor tudi vse potrebščine za

===== **kolesarje in hišne telefone.** =====

***** **Cene nizke.** *****

Popravila ur in koles se hitro in po naj-
 nižjih cenah vrše.

Za obilen obisk se priporoča

Matija Petrič,
 urar in mehanik v Postojni.

Ivan Zwölf

sobni slikar in pleskar

===== **v Postojni.**

Prodaja barv, firneža, laka, čopičev i. t. d.

Priporoča se slav. občinstvu za naročila v
 njegovo stroko spadajočih del ter zagotavlja
 ——— točno in solidno postrežbo. ———

M. Vilhar,

krojač

iz Velikega Otoka pri Postojni

priporoča svojo krojaško obrt v izgotavljanje
 moških oblek po najnovejšem kroju.

Priznana solidno delo in zmerne cene. ➡

Narodni hôtel
 v Postojni

.. .. se priporoča slav. občinstvu.

Izvrstna kuhinja,
    izborna pijača.

Hôtel je opremljen z
 najmodernejšim komfortom.

===== **Prenočišča.** =====

Omnibus pri vsakem vlaku, tudi vozovi
 za gospode potnike.

Za večje prireditve velika dvorana.

Pekarija in
 trgovina

===== **raznega blaga.** =====

Velika zaloga pristnega
 vrtnega in poljskega

semena,

Barthelnovega apna

za klajo živine in

 rudeče soli.

Ludovik Ditrich, Postojna.

Naznanilo in priporočilo.

Tiskarna R. Šeber v Postojni je prešla vsled prenagle smrti mojega brata Riharda v last njegove vdove in pozneje v last „Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani“.

Zasebna tiskarna, ki je bila vsakemu na razpolago in bila tudi podpora moje obrti, je prešla tako v roke strankarskega podjetja.

Da bo dosedanjim prijateljem in podpirateljem R. Šeberjeve tiskarne mogoče tudi še nadalje nabavljati si vse potrebne tiskovine, ki se jih potrebuje v zadrugah, trgovini, uradih in zasebnem življenji pri domači firmi v Postojni, in da bo tudi meni mogoče vsem zahtevam in naročbam točno in vestno ustrezati

otvorim koncem meseca januarija t. l. svojo

akcidenčno tiskarno

v lastni hiši v Postojni h. št. 256.

Priporočam se v prvi vrsti vsem onim slavnim c. kr. uradom, županstvom, krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom, čislanim posojilnicam, mlekarskim zadrugam, čitalnicam, gasilnim društvom, gg. trgovcem in drugim zasebnikom, ki so toliko let rodbini Šeberjevi in osobito mojemu bratu Rihardu izkazovati svoje zaupanje in ga podpirali v obrtu. Priporočam se pa tudi vsem drugim, ki bi potrebovali kaj tiskarskih izdelkov in jih zagotavljam, da se bom vedno trudil, vsem svojim naročnikom po možnosti ustrezati.

Imel bom vedno v svoji zalogi vsakovrstne tiskovine za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge, izvrševal bom točno po naročilu tudi vsa druga tiskarska dela, kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliciam in občnim zborom, programe, naročila o zarokah, porokah itd., parte-liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Maks Šeber.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča svoje priznано najboljšo Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ **Izvoz po vseh deželah.** ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Fr. Stupica

Ljubljana

= Marije Terezije cesta št. 1 =

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverse, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opremo, mrežo in bodečo žico za ograjo, mizarsko in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè hemlok** (na podplatih) **waldivia, Australia, Croupens** raznih mark, **Vachè-Croupens** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano, sedlarsko, jermenarsko, knjigoveško, jelenovo in kozje usnje.** — **Čevljarske potrebščine, kopita in vsako-**
vrstno orodje.

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina, Satine, Kid-usnje in irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina, kože in golenice, ribji in goveji loj, ribja mast in degreas za strojarje, laneno in rudninsko olje ter olje zoper prah.**

Direktni uvoz.

Kupuje in prodaja: ježice, volno, ščetine, mezro in arovco.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Polno vplačani akcijski kapital K 1,000.000

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavecije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Trgovcem primeren popust!

Važno za vsakega Notranjca

da si prihrani brezpotrebne stroške v mesto, ker dobi vse potrebno štacunsko blago najceneje v trgovini

Anton Ditrich v Postojni.

Velika zaloga železnine: vsa orodja za kovače, ključarje, kleparje, zidarje, mizarje in črevljarje; popolna kuhinjska raznobarvno emajlirana plehasta in litoželezna posoda, žagoni, žage, pile, okovi za okna, vrata, vozove; verige, žebli, žice za ograjo in nagrobni križi, železna in pocinjena pločevina, bakreni in vlti kotli, traverze, šine za kolesa; vsa poljedelska orodja kakor: plugi, lemeži, vile, železne grablje, sekire, saponi, motike itd.; nadalje velika izber raznih peči in štedilnikov ter drugega železa.

Zastopstvo za Notranjsko dosedaj brezdvomno najboljše strešne opeke „Eternit“, patent Hatschek, in zaloga Portland- in Roman-cementa na debelo in drobno; storje, strešnega kleja in drugih potrebščin za stavbe.

Bogata zaloga porcelana in stekla: namizne kavne in čajne posode, umivalne oprave, raznih servisov in gizdavostnih predmetov iz stekla in porcelana, zrcal, vaznov, okvirov, šip, raznovrstnih namiznih, stenskih in visečih svetilk; posode za zasebnike, gostilne in kavarne.

Okusna zbirka galanterijskega blaga za darila in raznovrstnih igrač. Ovratniki, manšete in lepe moderne kravate po izredno nizki ceni; lepe naprsne in druge gumbe za srajce.

Razne usnjate potrebščine: čevlji za otroke, pasovi, jermena, fine denarne in potne torbice, galoše, copate navadne in za sneg.

Obilo vrst biskotov in sladčic ter finega ruskega čaja. Raznih pristnih opojnih pijač in likerjev; zelo priporočljiv fini rum in zdravilni konjak.

Razne rudninske vode in vrelci: Rakoczy, Lajos, Giesshübler, Mattonijeva, Preblauska, Radenska, Rogaška itd.

Velika zaloga papirja: pisarniških predmetov, šolskih zvezkov, svilnatega papirja za cvetlice, kaset, raznovrstnih razglednic itd. itd.

Največja izber oljnatih in prstenih barv: firneža, laka, čopičev, kleja, lima za mizarje, karbolineja in gipsa.

Velika izber raznovrstnega zanesljivo kaljivega poljskega in vrtnega semena.

Velika zaloga špecerijskega in kolonijalnega blaga na debelo in drobno.

Cene so dnevne in povsem konkurenčne.

Razpis.

Pri podpisanem županstvu se bodo oddajala

dela za razširjenje šolskega poslopja v vasi Studeno

potom javne zmanjševalne dražbe

dne 16. januarja 1905 ob 10. uri dopoldne.

Pismene ponudbe je treba vložiti pri županstvu do dne 15. januarja 1905. — Načrte, proračun in stavbne pogoje si lahko ogledajo ponudniki pri podpisanem županstvu ob določenih uradnih urah.

Proračunjeno je:

za zidarska dela	6.728 K 33 v
„ tesarska dela	1.243 „ — „
„ mizarska dela	1.204 „ — „
„ pečarska dela	478 „ — „
„ ključavničarska dela	233 „ — „
„ kleparska dela	222 „ — „
„ razna druga dela	1.223 „ 33 „
skupaj	11.331 K 66 v

Županstvo občine Postojna

dne 15. decembra 1904.

Župan: **G. Pikel.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

posluje

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po 4½%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

 Daje posojila po 6%

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— o o o —

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemana za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 8 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — **Naznanila** se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. **Mala oznanila** po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravništvo se nahaja v **Postojni hišna št. 256.** — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.